

Pozor! Ženska za volanom

»Zakaj pa ženska ne bi mogla voziti viličarja?« si mislim. Gre zgolj za predsodek, a če te ni strah in si pripravljen poskusiti, potem se lahko naučiš vsega.

Iz vsebine

- 4** Vsako dobro opravljeno delo je častno
- 5** Uspešno zaključen projekt v Kombinat aluminija Podgorica
Nov stroj za posnemanje žlindre
Maksimalno število točk
- 6** Zunanja kontrolna presoja sistemov kakovosti vodenja
Nova znanja in storitve
- 7** Proizvodnja sive litine
- 8** Cilji in kazalniki energetske učinkovitosti
- 9** Pogumno naprej!
Akcija Varni skupaj 2015
- 10** Dosegli zastavljene cilje v letu 2014
- 11** Pozor! Ženska za volanom
- 12-14** Lahko bi postala šivilja, pa se je obrnilo drugače
- 15** Drugi o nas
Obiskali so nas
- 16** Naj se cedita med in mleko
- 17** Pomagati sočloveku še nikoli ni bilo bolj enostavno
Kri sem daroval že petdesetič
- 18-19** Bolezni, ki jih dokazano povzročijo, sproži ali poslabša kajenje
Prihodnost je optimistična
- 20** Volitve članov Sveta delavcev
SKEI praznuje 25 let
- 21** Obara za prste polizat
Tradicijo je treba negovati
- 22** Talumov Lahotni svet
- 23** 69. občni zbor PGD Talum
Razpis terminov letovanja
- 25** Obarjada
Izlet ob dnevu žena
- 26** Samo ena je mama
- 27** Križanka

Naslovnica: Klavdija Fleišman, Talum Ulitki

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrncič in Lilijana Ditrih, članici, ter zunanja člana Darko Ferlinc in Srdan Mohorič.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Tiskarna Ekart d. o. o.

Škoda bi bilo zapraviti – zato negujmo!

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Pred vami je tematsko zelo barvit izvod časopisa *Aluminij*, saj sta februar in marec meseca, ko se zaporedoma zvrsti kar nekaj zanimivih dogodkov. Tovarna ni nič drugega kot skupek ljudi, ki vsak dan vstopamo vanjo, da bi tukaj uresničevali skupne in posledično tudi individualne cilje, ki nam omogočajo kakovost življenja. In ker človeka določajo kultura, navade in običaji okolja, je jasno, da vse to prežema tudi našo tovarno. Na srečo Talum ni eno izmed tistih novodobnih »instant podjetij«, katerih cilj je po zahodnjaškem vzorcu zgolj maksimiranje dobička in izčrpavanje okolja. Imamo zgodovino, ki se je v desetletjih zažrla v vse pore naše biti, v zidove, obrate, hale in pod kožo ljudi ... Spremlja nas na vsakem koraku.

In če ves čas iščemo tisto nekaj, kar nas dela drugačne od drugih, potem je zgodovina ena izmed tistih, s katero se lahko postavimo pred drugimi in ki nam to drugačnost že ves čas zagotavlja. Bogata zgodovina pa sama po

sebi ne pomeni ničesar, če iz nje ne znamo črpati sokov in če je ne znamo prenašati na prihodnje rodove. Zaradi hitrega tempa življenja in globalizacije družba počasi izgublja stik s svojimi koreninami. Postajamo izravana drevesa, ki se ne spomnijo več okusa svoje zemlje. Upam, da se človeštvo ne bo prepozno zavedlo, koliko vsega je zapravilo zaradi kratkotrajnih užitkov, ki imajo omejen rok trajanja, za seboj pa puščajo opustošenje. Tako se morda komu časoma zazdi, da kurentovanje, pustno šemljenje, kuhanje obare ali druga praznovanja, dogodki in šege, ki jih skrbno negujemo, ne sodijo v proizvodni proces oziroma v tovarno – pa ima kljub temu vse svoj namen. S pomočjo tradicije, ki vstopa v industrijski milje, se človek za hip zave, da je preteklost del nas in da to, čemur pripadamo, ni samoumevno. Neke roke nekoč so v potokih svojega potu ustvarile vse to, na čemer danes poskušamo zgraditi prihodnost. Zato je v tem norem tem-

pu življenja prav, da se za hip ustavimo in se spomnimo, da pripadamo bogati tradiciji, ki počasi in po tihem izginja iz naših domov, tovarn in naposled iz našega spomina. Škoda bi bilo zapraviti – zato negujmo!

Rdeča nit tokratnega časopisa je ženska, katere vloga se je skozi stoletja spreminjala. Če je nekoč veljalo, da določeni poklici ne spadajo v domeno poimenovanja ženske, pa sodobna pripadnica nežnejšega spola dokazuje nasprotno. Pravijo, da nobena skrajnost ni dobra, zato ni potrebe, da bi se ob našem prazniku vdajale radikalnim feminističnim parolam. Ne pozabimo, da dnevu žena sledi dan mučenikov, ko slavijo moški. Predvsem pa ne smemo pozabiti, da se je s spremembo vloge ženske spreminjala tudi vloga moškega in da moškim v teh zmedenih časih ni lahko. Drug brez drugega ne moremo in nočemo, zato moramo poskrbeti, da nam bo skupaj čim bolje – tudi na naših delovnih mestih, kjer si delimo življenje. ▣

»Rdeča nit tokratnega časopisa je ženska, katere vloga se je skozi stoletja spreminjala. Če je nekoč veljalo, da določeni poklici ne spadajo v domeno poimenovanja ženske, pa sodobna pripadnica nežnejšega spola dokazuje nasprotno.«

Vsako dobro opravljeno delo je častno

DR. ZLATKO ČUŠ
FOTO: SRDAN MOHORIC

O tem, kaj so tipični moški in ženski poklici, potekajo razprave že desetletja, če že ne stoletja. Seveda se moje razmišljanje nanaša samo na del sveta, kjer so takšne razprave dovoljene. V aluminiju delam dobrih 30 let in spomnim se prvega obiska tovarne aluminija v norveškem Karmoyu. Osnovna proizvodnja in proces pridobivanja aluminija sta bila zelo podobna naši v kidričevskem TGA. Ko gremo skozi proizvodnjo, vidimo na viličarju za prevoz anod žensko, pa malo naprej je na vozilu za prevoz anod spet ženska in v elektrolizi na delih obzidave elektroliznih celic tudi ženske. Pred tremi desetletji je bil to za naše kulturno okolje in razumevanje tipičnih poklicev pravi šok. Če ne bi videl, bi stežka verjel, da je to sploh res. No, po nekaj desetletjih dela in obiskih različnih kultur po različnih kontinentih je presenečenje ob različnih ekstremih manjše. Kot mlad inženir si takrat nisem mogel razložiti, ali je takšna ureditev za ženske bolj kazen ali nagrada. Do takrat še nikoli nisem videl ženske v zidarskem poklicu. Geografsko gledano, je Norveška v Evropi tako kot Slovenija, pa tudi kulturne razlike niso velike, in vendarle je stopnja doumevanja in razumevanja primernosti spola za različne poklice kar težek zalogaj. Pred kakimi dvajsetimi leti sem v

Dr. Zlatko Čuš, član uprave Skupine Talum

okviru konference AP18 Pechiney imel priložnost obiskati tudi elektrolizo v Indiji. Čeprav je od tedaj minilo že kar nekaj časa, me je tisto, kar sem videl, šokiralo in verjetno nikoli ne bom doumel takšnega sveta. Tam so ženske brez obuval in kakršnih koli zaščitnih sredstev nosile na glavi beton, opeke, glinico ... In to kljub temu, da je obstajala primerena mehanizacija, da je bilo na razpolago veliko krepkejših moških ... Zakaj torej? Takrat so bile tam ženske najcenejša delovna sila. Pred tovarno se jih je vsako jutro zgrnilo nekaj sto in potegovali so se za delo tistega dne, za en dolar za cel dan. So ureditve

in okolja, ki jih z neko racionalnostjo verjetno nikoli ne bomo mogli razumeti. Hkrati se moramo zavedati, da s svojimi izdelki konkuriramo na istem globalnem trgu.

V Talumu sem pri pregledu zadnjega kadrovskega poročila zasledil, da imamo 171 sodelavk, torej skupaj kakih 15 odstotkov. Vse več sodelavk se zaposluje tudi na proizvodnih delovnih mestih. Glede na tradicijo in kulturno okolje smo po miselnosti še vedno pri zaposlitvah tradicionalno moških poklicev. To ne velja samo za moške, občutek imam, da tako situacijo dojemajo in sprejemajo tudi ženske.

Ob obisku proizvodnih enot, v katerih dela kar nekaj sodelavk, sem poskušal ugotoviti, kako se počutijo pri svojem delu. Z zadovoljstvom sem opazil, da svoje delo opravljajo z veliko energije, z zavzetostjo in ponosom. Ja, lepo je to videti, ker bi moral biti vsak zaposleni ponosen na svoje dobro opravljeno delo. Seveda pride to še bolj do izraza, ko znajo neko delo dobro ali še bolje opraviti ženske – ob splošnem mnenju, da je tisto delo moško opravilo.

Zgodovina nam je v glavo vcepila marsikateri predsodek, dogmo ali zmoto, ki z realnostjo nima prave povezave. Seveda je na nekaterih področjih težko določiti ostre meje. Nekateri nam je postavil razvoj civilizacije, še več mej, ki nimajo racionalne razlage, pa smo si postavili sami.

Dejstvo je, da je vsako dobro opravljeno delo častno. Vesel sem, da lahko z razvojem družbe in podjetja Talum sčasoma premagamo nepotrebne miselne ovire. V gospodarskih krizah je težko zagotoviti zadovoljstvo ob pogosto premajhni nagradi za opravljeno delo. Nihče pa nam ne more vzeti zadovoljstva in dobrega občutka, če znamo neko delo opraviti kakovostno in učinkovito, kar vsekakor dobro vpliva na samopodobo posameznika.

Ker se bliža praznik žensk, bi tokrat sodelavkam zaželel čim več zadovoljstva ob dobro opravljenem delu. ▣

» V Talumu sem pri pregledu zadnjega kadrovskega poročila zasledil, da imamo 171 sodelavk, torej skupaj kakih 15 odstotkov. Vse več sodelavk se zaposluje tudi na proizvodnih delovnih mestih.«

Uspešno zaključen projekt

v Kombinat u aluminija Podgorica

V začetku februarja letos smo uspešno zaključili projekt svetovanja pri obnovi in zagonu elektroliznih celic v Kombinat u aluminija Podgorica – KAP.

BRANKO JURŠEK
FOTO: BRANKO JURŠEK

V projekt sva bila s sodelavcem Dragom Švaganom vključena v času od 2. do 7. februarja 2015. Drago Švagan ima veliko izkušenj in znanja s področja generalne obnove elektroliznih celic, sam pa sem na tamkajšnje zaposlene prenašal svoje znanje in izkušnje s področja zagona in vodenja elektroliznih celic. Kljub temu da v kombinatu uporabljajo nekoliko predelano tehnologijo AP8, ki je zelo podobna tisti iz naše nekdanje elektrolizne hale B in jo midva dobro poznavata, je bilo najino delo precej naporno, saj sva v kombinatu preživela po devet ali več ur na dan in sodelovala pri praktično vseh operacijah generalne obnove in zagona šestih elektroliznih celic, prav tako pa tudi pri izvajanju delovnih operacij v elektrolizi. Pri svetovanju sva ravnala po načelu, kako bi stvar izvedla sama, če bi bila v njihovem položaju. Na koncu sva na osnovi ugotovitev zapisala poro-

čilo o napakah pri njihovem delu, s predlogi, kako bi lahko svoje delo opravljal bolje (v smislu doseganja daljše življenjske dobe elektroliznih celic). Praktično gre za prenos znanja na njihove zaposlene, res pa je, da bodo morali posamezniki iz KAP-a spremeniti svoje navade in pristope pri izvajanju posameznih operacij dela. To seveda ne pomeni, da ne delajo dobro. Trdim lahko, da znajo kljub zastareli tehnologiji dosegati dobre tehnološke rezultate, potrebujejo le nekaj podrobnejših usmeritev.

Za konec lahko strnem, da so bili vodilni v KAP-u z najinim pristopom zelo zadovoljni. Ob tej priložnosti se želim zahvaliti vsem nadrejenim za izkazano zaupanje in gostiteljem za gostoljubnost. □

Elektroliza v Kombinat u aluminija Podgorica

Nov stroj za posnemanje žlindre

V začetku letošnjega leta je bil skladno z investicijskim planom za potrebe čiščenja talilno-livnih peči v družbi Talum Rondelice dobavljen stroj za posnemanje žlindre Glama.

TOMAŽ GODICELJ
FOTO: TOMAŽ GODICELJ

Stroj GLAMA

Z uporabo tega stroja se je postopek posnemanja žlindre in čiščenja samih peči za tekoči aluminij skrajšal in poenostavil. Uporaba modernejšee in učinkovitejšee tehnologije priprave taline pomembno prispeva k obvladova-

nju kakovosti končnih proizvodov in s tem k zadovoljstvu naših kupcev. Prepričan sem, da bomo tudi zaradi takšnih projektov na področju kakovosti v prihodnosti od naših kupcev prejeli kako pohvalo več. □

Maksimalno število točk

Pri ocenjevanju dobaviteljev rondelic nas je pred nekaj dnevi razveselila ocena, ki nam jo je za leto 2014 dodelil Alltub Italia. Na področju kakovosti dobavljenih rondelic so nam namreč dodelili maksimalno število možnih točk (100). □

Ocena kupca Alltub Italia

Zunanja kontrolna presoja sistemov kakovosti vodenja

MAG. KARMEN ŠIBILA
FOTO: SRDAN MOHORIC

Talum Ulitki

Sisteme vodenja kakovosti po ISO 9001 in ISO/TS 16949 (za dobavitelje avtomobilski industriji) že vrsto let uspešno izvajamo in iz-

polnjujemo. Da je tako, vsako leto potrjujemo tudi z zunanjimi presojami. Izvajajo jih neodvisni presojevalci, ki so za to ustrezno usposobljeni in akreditirani. Tokrat je presoja potekala v prvi polovici februarja v različnih delovnih okoljih in izmenah. Izvajala sta jo dva presojevalca.

Ugotovitve zunanje presoje so tudi tokrat podobne kot pretekla leta, in sicer da je sistem primerno vzdrževan in se ustrezno izvaja. Presojevalci nas nagovarjajo, da je smiselno še dalje uporabljati dobro prakso iz avtomobilske industrije in jo vključevati v posamezne procese tudi v tistih delovnih okoljih, v katerih sistema ne presojajo. Da je to smisel-

no in potrebno, se zavedamo tudi sami, saj to že danes izvajamo na nekaterih področjih oziroma v nekaterih procesih. S to prakso bomo smiselno še nadaljevali.

Presoja je za nami. Presojevalca sta ugotovila nekaj manjših neskladnosti in priložnosti za izboljšanje poslovanja, verjamem pa, da jih bomo tako kot vsako leto uspešno zaključili. Hkrati se že pripravljamo in planiramo aktivnosti, ki nas na tem področju čakajo v letošnjem in prihodnjem letu: ponovna recertifikacijska presoja in aktivnosti za prilagoditev sistema zahtevam nove izdaje standarda ISO 9001: 2015. ■

EKOLOŠKI OTOK

Nova znanja in storitve

Spremljanje dioksinov in furanov

Splošne informacije o dioksinih in furanih najdemo na internetnih straneh. Dioksini se sproščajo pri gorenju organskih snovi, ki gorijo v atmosferi skupaj s klorom, klorovimi ioni ali organoklorovimi spojinami.

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Dioksin je razširjeno poimenovanje za družino halogeniranih organskih spojin, ki jo sestavljajo poliklorirani dibenzofurani (PCDF) in poliklorirani dibenzodioksini (PCDD) ali PCDD/F. PCDD/F spadajo med obstojne organske spojine, ki zelo težko razpadejo in se torej z leti akumulirajo v naravi. Slovenija je podpisnica tako imenovane Stockholmske konvencije o ozaveščanju ljudi po

svetu o dioksinih, hkrati pa se emisije PCDD/F, ki lahko nastajajo pri določenih dejavnostih, omejujejo v vseh izdanih okoljevarstvenih dovoljenjih (OVD). Osnovna struktura vseh dioksinov vsebuje dva benzenova obročja, povezana z enojnim ali dvojnimi kisikovim mostom; prve imenujemo furani, druge dioksini. Klorovi atomi so pritrjeni na osnovno strukturo na enem od

Čistilna naprava v livarni

osmih možnih mest na molekuli. Obstaja kar 210 različnih tipov kogenerikov PCDD/F. 17 kogenerikov ima klorove atome na položajih, ki so toksični. Toksičnost se izraža z mednarodnim toksičnim ekvivalentom (I-TEQ), ki je v intervalu od 0 do 1. Najbolj strupen med kogeneriki je 2,3,7,8-tetraklorodibenzo-p-dioksin (TCDD) z vrednostjo 1 (znan tudi po nesreči v Sevesu v Italiji leta 1976), vsi drugi pa imajo vrednost okrog 0,1.

Viri PCDD/F, ki predstavljajo kar 80 odstotkov vseh emisij, so različne peči na premog, dizelski motorji, sežiganje lakiranega lesa, pretapljanje sekundarnih onesnaženih kovin, sežigalnice odpadkov ipd. Najdemo jih tudi v cigaretnem dimu (beljeni papir), plastiki, različnih smolah, lesnih zaščitnih sredstvih itd. Pri termičnih obdelavah se PCDD/F spreminjajo ali nastajajo v temperaturnem območju med 600 in 200 °C. Najobičajnejša metoda za reduciranje teh reakcij je, da odpadne pline hitro ohladimo. Prehod prek temperaturnega okna pri kritičnih 400 °C mora potekati zelo učinkovito s trajanjem največ 30 milisekund. Odkar je znana ta metoda, je termična obdelava odpadkov postala zelo učinkovita, saj se s tem ukrepom emisije PCDD/F zmanjšajo za več kot 90 odstotkov. Dodatno zmanjšanje emisij PCDD/F dosežemo z različnimi adsorpcijskimi sredstvi na osnovi aktivnega oglja.

Družba Talum Livarna je pridobila OVD, ker se na posameznih izpustih omejuje vsota toksičnih ekvivalentov pod dopustno vrednost 0,1 nanograma (milijardinka grama!) na m³, nadzor pa se izvaja enkrat na leto. Februarja je Talum Inštitut z novim vzorčevalnim setom, posebej prilagojenim za najmanj 6-urno vzorčenje, uspešno preстал ocenjevanje metode (SIST EN 1948) pri Slovenski akreditaciji. Razširitev obsega pooblastila pri Agenciji RS za okolje pričakujemo do avgusta 2015. To bo pomenilo novo ponudbo storitve družbe Talum Inštitut na zunanjem trgu in dodatno sodelovanje s tujimi laboratoriji na tem področju. □

Proizvodnja sive litine

Siva litina se v družbi Talum Aluminij, d. o. o., uporablja za zalivanje anodnih kompletov. Letna poraba sive litine je približno 100 ton. Za zalivanje anodnih kompletov tako lani ni bilo treba kupiti sive litine. Na ta način smo prihranili okrog 90.000 evrov, kar nas je spodbudilo k nadaljnjemu razmišljanju. Tako smo se odločili, da svoje znanje in izkušnje z izdelavo sive litine poskušamo ponuditi tudi na zunanjem trgu.

HARIS ŠALIHAGIĆ HRENKO,
MIRAN ŠALAMUN
FOTO: MIRAN ŠALAMUN

Naša »ideja« o proizvodnji sive litine za zunanji trg je tako postala ena izmed nagrajenih idej na natečaju Upam si! V Talumu Aluminiju smo si upali in zadali smo si, da se ideja spremeni v dejansko ponudbo podjetja, saj povpraševanje po sivi litini vedno obstaja. Za nas najbolj zanimivi kupci so elektrolize v Bosni in Hercegovini, Črni gori in na Slovaškem. Nastaja tudi diplomsko delo, v katerem bo narejena analiza trga in predlagane možnosti za nadaljnjo prodajo sive litine. Proizvodnja sive litine za zunanji trg poteka na indukcijski peči v sestavljalnici anod z že usposobljenim in izkušenim kadrom. Za realizacijo teaktivnosti potrebujemo naslednje surovine:

- legirne elemente,
- izločene železne čepe z znano

- kemijsko sestavo (slika),
- železo ločenih bimetalov,
- železo od obnove elektroliznih peči,
- odpadno železo od razgradnje elektrolizne hale B.

Vse našete surovine so na voljo v Talumu.

V prihodnosti vidimo možnosti razvoja oziroma širjenja proizvodnega programa:

- dvig proizvodnje nad 2000 ton letno, kar predstavlja 7 odstotkov proizvodnje sive litine v Sloveniji,
- predelava materiala, zbranega v Talumu,
- izdelava polizdelkov in končnih izdelkov.

Za konec je treba poudariti, da se že resno dogovarjamo o prodaji 45 ton sive litine zunanjemu kupcu. □

Izločeni železni čepe

Cilji in kazalniki energetske učinkovitosti

Standard ISO 50001

BOŠTJAN KOROŠEC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Aktivnosti upravljanja energije in ravnanja z njo so zaradi naše energetske intenzivnosti ter s tem povezanimi visokimi stroški za energente naša stalna naloga in usmeritev že desetletja, tako da ne gre za bistveno novost v poslovnih procesih. Rezultate usmeritve v energetske učinkovitost potrjujejo tudi mednarodne primerjave in analize, ki nas uvrš-

čajo med najučinkovitejše v aluminijški panogi. Okvirni cilji skupine Talum se navezujejo na porabo energentov (električna energija, zemeljski plin, komprimirani zrak in tehnološka voda), ki s svojimi količinami in cenami pomenijo najdražje energente v strukturi stroškov za energijo. Cilji zajemajo porabo energentov v vseh procesih v podjetju (ne le proizvodnih), zato

V letošnji prvi številki časopisa Aluminij in na Talumovi intranetni strani sta objavljena dokumenta Politika in Cilji skupine Talum za leto 2015. V oba dokumenta smo prvič vključili tudi našo energetske politiko.

imamo vpliv nanje čisto vsi zaposleni.

Podobno kot energente podrobno spremljamo tudi porabo toplotne energije za ogrevanje ter porabo pitne vode in vode zaprtih hladilnih sistemov.

Izvedbeni cilji so podrejeni okvirnim ciljem in definirajo dovoljene oziroma v normalnih razmerah še sprejemljive količine porabljenih energentov za točno določene proizvodne ali storitvene procese – navezujejo se na primer na proizvodno linijo, zaokrožen proizvodni ali storitveni program in podobno. Odgovornost za doseganje izvedbenih ciljev imajo tako tisti zaposleni, ki delajo pri opazovanem zaokroženem delovnem procesu.

Oboji navedeni cilji so v celoti podrejeni energetske politiki skupine Talum.

Kazalniki energetske učinkovitosti okvirnih ciljev so izraženi kot razmerje med porabo posameznega energenta in celotne blagovne proizvodnje aluminijevih izdelkov v skupini Talum. Kot blagovno proizvodnjo pojmujeemo celotno količino prodanih aluminijevih proizvodov, proizvedenih iz primarnega, sekundarnega in odpadnega aluminija, v opazovanem obdobju.

Podobno lahko izražamo kazalnike izvedbenih ciljev, lahko pa so kompleksnejši ali upoštevajo dodatne kriterije spremljanja energetske učinkovitosti, na primer raba energije na število

zaposlenih, na ustvarjen obseg prihodkov, na bruto dodano vrednost, na dobiček - Ključno pri kazalnikih energetske učinkovitosti je, da nedvoumno kažejo izboljšanje ali poslabšanje rezultatov naših prizadevanj za obvladovanje rabe energije, kar je osnova za ukrepanje.

Ciljev, katerih koli že, ne moremo doseči brez snovanja in izvedbe plana aktivnosti, v katerem natančno določimo področja, na katerih bomo izboljševali energetske učinkovitost, odgovorne osebe za izvedbo, potrebne vire (kadrovske, finančne in tehnične), termine za izvedbo ter način preverjanja oziroma spremljanja uspešnosti izvedbe aktivnosti ali njihovih rezultatov. V večini primerov gre za bolj ali manj zahtevno projektno oziroma skupinsko delo, le redko za delo posameznikov.

Kot lahko ugotovimo, se tudi področje upravljanja energije dotika vseh nas na podoben način kot področja kakovosti, okolja ter varnosti in zdravja pri delu. Vsak koristen predlog ali mnenje v smeri izboljšanja racionalne rabe energije in energetske učinkovitosti v katerem koli procesu je zato še kako pomemben – zapisujemo jih, obravnavajmo v delovnem okolju ter izvedimo v čim krajšem času! ■

Pogumno naprej!

Po uspešnem zagonu nove dejavnosti montaže in servisiranja sistemov varovanja smo v družbi Vargas-Al spoznali, da mora naš tehnični oddelek nujno pridobiti nove prostore, da bodo naši varnostni tehniki lahko nemoteno opravljali svojo dejavnost.

BORIS KUCHAR
FOTO: BORIS KUCHAR

Projekt prenove prostorov smo aktivno začeli v začetku novembra lani. Skozi celoten projekt nas je vodilo več smernic, in sicer da pridobimo sodobne prostore, v katerih bodo naši tehniki:

- lahko preizkušali novo opremo tehničnega varovanja,
- sestavljali različno tehniko za že znane naročnike,
- skrbeli za razvoj sistemov tega področja,
- lahko izvajali servis te opreme,
- ustrezno sprejemali in izdajali tehnični material,
- imeli dostopne in ustrezne skladiščne prostore ter

Boštjan Korošec in Boštjan Kukovec pripravljena na montažo

- ustrezne prostore za dokumentiranje in arhiv.

Kljub manjšim težavam (tovrstnega projekta smo se lotili prvič) smo z ustvarjenim zadovoljni, saj smo ob koncu preteklega leta projekt, ob obilici rednega dela, uspešno zaključili. Ponosni smo tudi na dejstvo, da so naši varnostni tehniki pri tem izzivu tudi aktivno sodelovali in tako sami izvedli komunikacijske posege in montažo elektromateriala. S temi aktivnostmi so projekt pocenili in sami tako aktivno soustvarjali svoje nove prostore.

Za slavnosti ob otvoritvi ni bilo

časa, saj se v teh prostorih že izvajajo priprava opreme za prepotrebno posodobitev našega varnostno-nadzornega centra, s pomočjo katerega zagotavljamo občutek varnosti našim strankam. Naši tehniki Bojan Herga, Boštjan Korošec in Boštjan Kukovec so že izvedli testno območje nove programske opreme in nove tehnike s preizkušanjem različnih sistemov varovanja. Opaziti je, da so tehniki v novih prostorih dobili nov zagon in v tem duhu gremo v naši družbi skupaj pogumno naprej.

Akcija Varni skupaj 2015

Prihajajoča pomlad prinaša tudi željo po svežini oziroma renoviranju naših domov. V naši družbi smo se odločili, da vam v ekskluzivni akciji ponudimo sistem varovanja, s katerim vam želimo zagotavljati danes vedno bolj pomembno dobrino – občutek varnosti.

Za varovanje domov vam poleg trenutne akcije »Voda v kleti 2014« (v okviru katere ponujamo brezžični sistem varovanja z dodatnim senzorjem proti izlivu vode ter priklopom na dežurni center), ki bo potekala do 1. maja 2015, ponujamo še ekskluziven paket varovanja **Varni skupaj 2015**. Paket zajema:

- profesionalno **žično protivlom-**

no centralo priznanega proizvajalca,

- **pet senzorjev** za zaznavanje gibanja,
- **tipkovnico in daljinski upravljalnik** za preprost vklop in izklop sistema,
- notranjo **sireno** za alarmiranje ter lažji vklop in izklop sistema,
- možnost programiranja **nočnega vklopa sistema**, ki vam bo omogočil **brezskrben spanec**, sistem pa bo aktiven le v prostorih, ki jih ponoči ne uporabljate (garaža, klet, podstrešje, shramba ...),
- **montažo** na pripravljene električne napeljave, delo pa opravijo licencirani in usposobljeni varnostni tehniki,

- **priklop** sistema na naš dežurni center, ki deluje 24 ur na dan,
- 24-urno pripravljenost Vargas-Alovih patrulj, ki **intervenirajo** na sproženi alarm.

Vse naštetu ponujamo za le **27 EUR/mesec**; v ceno je že všteti DDV. Akcija velja le za fizične osebe ob sklenitvi pogodbe za 36 mesecev in bo trajala do 1. decembra 2015. Več informacij dobite po telefonu 02 7995-411 ali na internetni strani www.vargas-al.si.

Z akcijo želimo po ugodni ceni vsem lastnikom novogradenj in tistim, ki bodo svoje domove preuredili, ponuditi kakovosten žični sistem varovanja s priklopom na varnostno-nadzorni cen-

ter in intervencijo na sproženi alarm. Sami morate poskrbeti le za izvedbo ustrezne električne napeljave v času gradnje ali adaptacije. Pri tem vam lahko svetujejo tudi naši varnostni tehniki, po želji pa ustrezno napeljavo za plačilo tudi izvedejo.

Z akcijo **Varni skupaj 2015** vam želimo po ugodni ceni ponuditi učinkovit sistem, ki bo varoval vaš dom in vaše premoženje ter vam zagotavljal občutek varnosti, ko vas ne bo doma ali ko boste počivali (spali). □

27 EUR
na mesec

Dosegli zastavljene cilje

za leto 2014

Stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v letu 2014 lahko ocenimo kot dobro, saj nam je v veliki večini uspelo doseči cilje, ki smo si jih zadali na tem področju.

IZTOK TRAFELA

Povzeto po letnem poročilu službe Sistemi upravljanja

Nezgode pri delu

Iz priloženega grafa je razvidno, da se je v skupini Talum leta 2014 pripetilo 27 nezgod pri delu. Zaradi tega je bilo izgubljenih 386 delovnih dni. V vseh primerih smo imeli opravka z nezgodami, ki so se končale z lažjimi poškodbami. S tem smo dosegli ciljano vrednost glede resnosti nezgod pri delu za leto 2014. Cilja pogostosti nezgod pri delu zaradi treh nezgod nad planirano vrednostjo nismo dosegli. V skoraj polovici primerov so bile to poškodbe prstov oziroma delov roke zaradi premajhne pazljivosti pri opravljanju dela ali opravljanju v zvezi z delom.

Delovna oprema

Z rednimi pregledi delovne opreme, ročnega električnega orodja, privezovalnih elementov, lestev in osebne varovalne opreme za

delo na višini je bila dosežena skoraj 100-odstotna skladnost opreme. Glede na nastalo situacijo vso to opremo pregleda naš lastni kader, tako da storitve zunanjih institucij uporabimo samo za preglede osebne varovalne opreme za delo na višini, tlačne opreme, dviznih naprav in plinskih instalacij. V skladu z zahtevami zakonodaje še naprej pregledujemo lokacije in izdelujemo elaborate eksplozijske ogroženosti za posamezne obrate. V letu 2014 smo nadaljevali tudi s periodičnimi pregledi plinskih napeljav.

Delovno okolje

V skupini Talum smo meritev delovnega okolja lani izvedli v družbah Talum Rondelice in Talum Ulitki. V drugih podjetjih bodo meritve po redni periodiki izvedene letos.

Požarna varnost

Na področju požarne varnosti se je v letu 2014 v skupini Talum pripetilo 25 začetnih požarov. Na področju preventive je bilo izdanih 49 dovoljenj za opravljanje vročih del, ki so skupaj trajala 84 ur. Redni pregledi aktivne požarne zaščite so potekali po planu pregledov. Za vse objekte so bila določena zbirna mesta za primer evakuacije, hkrati so bile izvedene tudi evakuacijske vaje za obvladovanje razmer ob izrednih dogodkih ter požarna vaja v sodelovanju s PGD Talum. Izvedena je bila tudi revizija Načrta zaščite in reševanja.

Incidentni in izredni dogodki

Leta 2005 smo začeli spremljati in zapisovati incidente in izredne dogodke, cilj česar je prepoznavanje in zmanjševanje potencialnih in dejanskih nevarnosti za

nastanek nezgod pri delu, vplivov na okolje in požarno varnost. Aktivnosti so se nadaljevale tudi lanske leto, ko smo zapisali 101 izredni dogodek in 176 incidentov.

Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001

Na osnovi izvedenih notranjih presoj, vodstvenega pregleda in izvedene zunanje presoje BVC-ja lahko ocenimo, da sistem varnosti in zdravja pri delu deluje v skladu z zastavljenimi cilji in programi in da ga lahko opredelimo kot učinkovitega. Aktivnosti za dosegov okvirnih in izvedbenih ciljev po Programu varnosti in zdravja pri delu se izvajajo v okviru finančnih možnosti. □

ŠT. NEZGOD PRI DELU IN ŠT. IZGUBLJENIH DNI
Skupina TALUM
Obdobje 1999-2014

Pozor! Ženska za volanom

Klavdija Fleišman se je v družbi Talum Ulitki zaposlila pred osmimi leti. Začela je v proizvodnji. Ker ima rada dinamiko in izzive, je slednje z veseljem sprejemala in se tako preizkusila v marsikaterem opravilu. Zaradi tega dobro pozna potek proizvodnega procesa. Pred tremi leti je prevzela naloge v priročnem skladišču, danes pa skrbi za naročila materiala in za odpreme. Zase pravi, da ima rada spremembe in da se mora v življenju ves čas nekaj dogajati, zato ji ni težko nadomeščati sodelavcev, kadar je to potrebno. Z ljudmi zlahka navezuje stike, saj je odprta in zgovorna.

KLAVDIJA FLEIŠMAN
FOTO: SRDAN MOHORIC

se lotim stvari, ki so nujne in prioritete. Moje delovne naloge so povezane z naročili. Naročam material, ki ga sodelavci potrebujejo za nemoten potek proizvodnega procesa, ter za merila, s katerimi v proizvodnji merijo in morajo biti brezhibna. Med naročila spadajo tudi hlebčki, ki jih naročim v livarni. Zjutraj mi sodelavka Vanja preda naročila, ki jih posredujem v nabavno službo. Predana naročila natisnem in pregledam, da je bilo res naročeno vse tisto, kar so od mene zahtevali. Proizvodni proces ne dovoljuje zastojev, zato mora biti material pravočasno na razpolago. Skrbim tudi za naše kupce, saj sprejemam njihova naročila za naše izdelke. Zagotoviti moram, da bodo pravočasno odpremljene prave količine. Ker s svojimi izdelki zalagamo tudi avtomobilsko industrijo, ki je zelo občutljiva, je treba biti previden, da se pri realizaciji naročil ne pojavljajo napake, saj lahko to vpliva na zadovoljstvo naših kupcev.

V proizvodnjo pošljem naročilo za izdelke, ki mi jih pripravijo v zahtevanih količinah in dostavijo potrebno dokumentacijo, ki spremlja izdelke. Preverim, ali se količine ujemajo, in jih prenesem na prodajno skladišče. Sodelavka Helga ali Simona mi pripravi izdajnico in določi številko naročila, na podlagi katerega naročilo odpremim. Ko je to opravljeno, označim palete, ki so pripravljene za dostavo kupcu. Aktivnosti odpreme potekajo vsak dan, kar pomeni, da gre za kontinuirane delovne naloge. Vsake toliko časa grem v talilnico in preverim, kak-

šno je stanje v zalogah hlebčkov. Stanje količin preverim tudi v sistemu Baan, in če ugotovim, da jih je treba naročiti, potem dam naročilo v livarno, ki nam dostavi material.

Rada imam izzive in spremembe, zato sem vedno pripravljena pomagati pri nadomeščanju. Nekateri so nejevoljni, ko morajo zjutraj vstati in oditi v službo, sama pa nimam takšnih občutkov. Veselim se novih izzivov. Pri delu vedno pridejo tudi dnevi, ko se ti zdi, da gre vse narobe, a tega si ne ženam k srcu, ker vem, da bo že jutri vse drugače. Rada hodim v službo in rada imam svoje delo, ker je dinamično in me nenehno izziva. Pomembna je tudi klima v delovnem kolektivu, ki pa je pri nas dobra, saj se s sodelavci izvrstno razumem. Kadar česa ne

znam, preprosto vprašam in nikoli se še ni zgodilo, da bi mi kdo izmed sodelavcev odklonil pomoč.

Spomnim se, ko je bil sodelavec Zdravko, ki vozi viličarja, na bolniškem dopustu. Viličarja me je bilo na začetku strah, a sem si rekla, da se da vsega naučiti in da moram poskusiti. Izdelke je bilo treba peljati na kontrolo trdote in tako sem sedla za volan. Po nekaj dnevih sem že dobila občutek in časoma sem se navadila. Tako sem se vozila z viličarjem tudi v glavno skladišče po material. Sodelavci, ki so me videli na viličarju, so se šalili: »Glej, ženska za volanom!« »Zakaj pa ženska ne bi mogla voziti viličarja?« si mislim. Gre zgolj za predsodek, a če te ni strah in si pripravljen poskusiti, potem se lahko naučiš vsega. ▣

Klavdija Fleišman

Moje življenje je zelo dinamično, kar mi je všeč. Sem mamica dveh letnega fantka Nika in desetletne deklice Anje. Pri nas se jutro začne že zelo zgodaj, saj je treba poskrbeti, da otroci pridejo pravočasno v šolo in vrtec. Kadar ne utegnem, za prevoz otrok poskrbi mož. V službi sem okoli pol sedmih. Privoščim si jutranjo kavico, nato pa pregledam elektronsko pošto in

Lahko bi postala šivilja, pa se je obrnilo drugače

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Marica Vajda,

Talum Ulitki

Tokrat smo k pogovoru povabili sodelavko Marico Vajda, zaposleno v odvisni družbi Talum Ulitki. Njena pot je nenavadna in zelo razgibana, saj je v času svojega službovanja zamenjala kar veliko delovnih kolektivov in se seznanila z različnimi deli. Marica je prijazna oseba, ki ji nikoli ni ničesar težko narediti. Zadolžitve sprejema dobrovoljno in na svet gleda s svetle plati. Pravi, da ji v službi ni bilo vedno lahko, saj so bili izzivi, s katerimi se je morala spopadati, različni, a je zadovoljna, saj si je z leti pridobila dragocene izkušnje. Je ena tistih sodelavk, ki bi si jo vsak želel v svojem kolektivu.

V času izbire srednje šole si se spogledovala s poklicem šivilje. Kako to, da si kasneje izbrala upravno-administrativno šolo?

Ja, res je. Po končani osnovni šoli sem se odločila za šiviljsko šolo. Šiviljska šola je bila v Mariboru v Smetanovi ulici. Tistega leta na šoli ni bilo sprejemnih izpitov, zato ni bilo selekcije in na informativni dan je prišlo več deklet, kot je bilo prostih vpisnih mest. Učitelji so nam svetovali, naj se raje preusmerimo v druge poklice, saj je bila velika možnost, da nas ne bodo mogli sprejeti. Tisti čas ni bilo prav velike izbire poklicev. Za kmetijsko šolo so doma rekli: »Kmet si lahko tudi brez šole.« Takšno je bilo pač takrat mišljenje odraslih. Ekonomska šola me ni pritegnila, ker nisem marala matematike. Kam potem, sem se spraševala. Ker sem bila s Ptujja, sem se odločila, da grem pogledat še na naš srednješolski center in naposled sem se odločila za poklic upravno-administrativnega tehnika.

Ti je danes žal, da se nisi izšolala za šiviljo?

Ne, ni mi žal. Eno leto kasneje se je na šiviljsko šolo vpisala moja sestra in jo tudi dokončala. Takrat je šola že imela sprejemne izpite. Trenutno se temu poklicu ne godi prav dobro, saj v Sloveniji ni več

tekstilne industrije. Veliko ljudi je tako ostalo brez dela. Vesela sem, da sem se odločila drugače.

Si tista generacija dijakov, ki so jih še učili slepega tipkanja na pisalni stroj in stenografije, mar ne?

(smeh) Uf, ja. Stenografija je bila zahteven predmet, a nikoli pozneje je nisem uporabljala. Imeli smo strojepisje, pri katerem smo se učili desetprstnega slepega tipkanja na pisalni stroj, hitrostnega tipkanja. V šoli sem tipkala slepo in dokaj hitro – bilo je za oceno. Doma sem imela pisalni stroj, na katerem sem vadila. Žal pa tipke oziroma nekateri ločilni znaki na mojem stroju niso bili enako razporejeni kot na šolskem pisalnem stroju in tako sem ves čas pogledovala na tipkovnico. Spomnim se tudi časov iz »fabrike«, ko še nismo imeli fotokopirnega stroja, zato je bilo treba na pisalni stroj tipkati dopise v toliko izvodih, kot jih je bilo trebara zposlati. Med dva lista smo položili indigo in treba je bilo kar močno udarjati po tipkah, da se je kaj videlo na zadnjem listu. Na električni pisalni stroj je bilo že lažje tipkati. Danes pa je vse drugače, časi so se spremenili.

Kako si prišla v stik s Talumom in kako si ga doživljala?

Talum je bil ves čas del našega življenja, saj je bil oče zaposlen v

elektrolizi. Kolikor se spomnim, je takrat šola urejala obvezno prakso. V 1. letniku usmerjenega izobraževanja še nismo imeli prakse v pisarnah. Na razpolago so nam ponudili štiri ali pet podjetij na Ptujju in okolici. Izbrala sem Kidričevo, takratni TGA, da sem se lahko vozila na prakso s kolesom. To je bilo mojih prvih 14 dni v »fabriki«. Bila sem v skladišču. Ko danes pomislim, se ne morem spomniti, kje je takrat stalo to skladišče. Vse se mi je zdelo temno in sivo. Na vratih skladišča je bila majhna lina, skozi katero sem delavcem izročala material, po katerega so prihajali. Danes ima vsak zaposleni svojo matično številko, no, tudi takrat so jo imeli, a obstajali so še nekakšni žetoni, ki so jih imeli delavci obešene na zaponki. Ko je delavec iz skladišča vzel material, mi je izročil žeton, da sem ga obesila na mesto, kjer je prej stal material.

Torej je šlo za nekakšno zadolžnico?

Tako nekako. Žetoni so služili kot zadolžnica, material pa se je vodil na karticah.

Po koncu šole je sledilo pripravništvo. Si ga opravljala v Talumu?

Tisti čas je bilo zelo težko dobiti pripravništvo. Bilo pa je obvezno, saj brez njega ni bila priznana izo-

brazba. Opraviti ga je bilo treba v dveh letih. Na priložnost sem čakala kar lep čas. Naposled sem pripravništvo dobila in ga opravljala v takratni proizvodnji aluminija. To je bila zame velika preizkušnja, saj sem bila postavljena pred delovne izzive. Vsak mesec sem poskrbela za obračun ur delavcev iz elektrolizne hale B, na podlagi katerih so kasneje v plačilnem oddelku izračunali plačo. To je bila zame velika odgovornost. Pravzaprav sem nadomeščala delavko na porodniškem dopustu.

Se iz tega časa spominjaš kakega pripetljaja, ki si ga boš za vedno zapomnila?

Trudila sem se, da bi bilo delo opravljeno brezhibno, saj sem se zavedala, da so opravljene delovne ure občutljivo področje; navsezadnje se iz teh podatkov preračuna plača. Nekoč sem nekemu zaposlenemu pozabila zapisati osem ur nočnega dodatka. Ne vem, ali se ta delavec tega še spomni. Ko je dobil plačo, me je zelo nadrl za napako in bilo mi je tako hudo in nerodno, da sem se opravičevala in zardevala. Nisem vedela, kako rešiti napako, a so mi takrat svetovale sodelavke in pomagale punce iz plačilnega oddelka in smo napako popravili. Delavec je dobil svoj denar in mi v opravičilo za svoj izbruh prinesel čokolado.

»Talum je bil ves čas del našega življenja, saj je bil oče zaposlen v elektrolizi.«

Kaj pa po koncu pripravništva?

V Talumu sem se v tistem času veliko naučila in delo mi je bilo všeč, a ko se je sodelavka vrnila s porodniškega dopusta, zame tam ni bilo več delovnega mesta. Strah me je bilo, da bom morala oditi iz »fabrike«, ker se zame delo ne bo našlo.

Kako si rešila zagato?

V tistem času je bil direktor elektrizacije Ivo Ercegovič. Obrnila sem se nanj in ga prosila za delo. Pripravljena sem bila sprejeti vsakršno delo. Ivo mi je ponudil delo v anodni masi. Čistilka je bila že lep čas na bolniškem dopustu in potrebovali so nadomestilo. Sprejela sem novi izziv. Eno leto sem čistila prostore v anodni masi, zjutraj sem hodila v sanitarno po čaj in mleko za delavce, da so lahko čez dan pili. Takrat še ni bilo menze, zato je bilo treba iti po malico s priročnimi kanglicami za hrano. Tako sem v času malice zbrala posodo in delavcem prinesla obrok, ko so se najedli, pa sem posodo oprala, da je bila pripravljena za naslednji dan. Ker so delavci delali tudi med vikendom, ko mene ni bilo v službi, so umazano posodo ponavadi zložili pod umivalnik in nemalokrat se je zgodilo, da je hrana v vročih poletnih

mesečih v posodah zavrela – širil se je smrad. A tako pač je. Ne glede na vse sem se med njimi imela lepo in imam čudovite spomine na tista leta.

Zaposlena si bila tudi v prometu. Kakšen splet okoliščin te je pripeljal tja?

V prometu je šla sodelavka na porodniški dopust in iskali so zamenjavo. Ker sem v času pripravništva delala ure, so vedeli, da to delo obvladam, in mi ponudili nadomeščanje. Sprejela sem ponujeno delo, a je spet trajalo samo do vrnitve sodelavke s porodniškega dopusta. Kam zdaj, sem se spraševala. Poslali so me v pravno službo, kjer je bilo tisti čas res veliko dela. Spomnim se, da je bilo kar nekaj zaslišanj za manjše in večje prekrške. Čez noč pa se je pripetilo, da me niso več potrebovali. Šla sem po stopnicah iz upravne stavbe in se počutila tesnobo, saj sem se bala, da naslednji dan zame ne bo več službe.

A tudi takrat se je zate vse dobro uredilo. Si tedaj šla v Storal?

Na srečo je takrat gospod Marinič prevzel vodenje novega podjetja Storal in prosil tajnico iz prometa, da bi prevzela tajniška dela. Sodelavka je sprejela in tako sem

jo nadomestila v prometu in tam ostala celih devetnajst let. Tudi sama sem zanosila in odšla na porodniški dopust, a ko sem se vrnila, zame v prometu ni bilo več delovnega mesta. Tisti čas je nastalo podjetje Talum Ulitki, kjer sem zaposlena še danes.

Kolikor se spomnim, si bila vmes zaposlena na dveh delovnih mestih, na upravi in v Ulitkih. To je moralo biti zelo naporno.

Leta 2012 je bilo v Ulitkih preveč zaposlenih. Pojavile so se prezaoptimitve v druge družbe. Šla sem v informatiko, kjer sem za polovični čas prevzela tajniška dela. To je bilo zame zelo naporno obdobje, saj sem bila ves čas razpeta med dve podjetji in povsod je moralo biti opravljeno delo. Vsak mesec so morale biti obračunane ure, na podlagi katerih se izračunava plača. V Ulitkih je bilo veliko več dela, in če mi je v informatiki delo uspelo opraviti, mi je v Ulitkih zmanjkovalo časa. Stvar mi je uhajala iz rok, zato sem hodila v službo zvečer, ko sta otroka zaspala. Zgodilo se je, da sem tako pred plačami izračunavala ure celo ponoči. Po devetih mesecih je bilo jasno, da tako ne bo šlo več dalje – v Ulitkih se je število delavcev naglo povečevalo – in so me zaposlili za polni delovni čas.

Dolgo si plesala v folklorni skupini, razmišljaš kdaj o veteranstvu?

V folklorni skupini sem plesala štirinajst let, a ko sem spoznala moža in sta se rodila otroka, ni bilo več časa. Folklor zahteva, da si prisoten na vajah in nastopih. Ne bi bilo fer, da soplesalec ne bi mogel na nastop, ker sama ne bi mogla na gostovanje. Trenutno je zame pomembnejše, da prosti čas preživljam z družino. Vabili so me že k veteranom, pa sem se opravičila. Morda kdaj v prihodnosti.

V Talumu pa te je zadel tudi amorjeva puščica, kar pomeni, da si spoznala svojega moža. Lahko piševa tudi o tem?

(smeh) Ja, lahko napiševa. Ljudje vedo, kdo je moj mož, ne vedo pa, kako sva se srečala. V letu 1999 smo se v prometu s sodelavci učili uporabe Baana in učil nas je mož (ki takrat še ni bil moj), ki je bil tisti čas – tako kot še danes – zaposlen v informatiki. Takrat sva se spoznala. Pred tem je delal v vzdrževanju in tam ima še danes veliko prijateljev. Večkrat so ga povabili na druženje po službi. Ker jim je primanjkovalo deklet, so povabili tudi mene (bilo je leta 2002). Tako je preskočila iskrica in od tedaj dalje sva par. ■

»Trudila sem se, da bi bilo delo opravljeno brezhibno, saj sem se zavedala, da so opravljene delovne ure občutljivo področje; navsezadnje se iz teh podatkov preračuna plača.«

Drugi o nas

DANICA HRNČIČ
POVZETO PO KLIPINGU

Medij: Finance.si

Datum: 28. februar 2015

Cena aluminija na londonski borzi je bila nižja od cene, ki so jo za lansko leto predvideli v podjetju. »Povprečna borzna cena je lani znašala 1410 evrov na tono, kar je za 11 odstotkov manj od tega, kar smo načrtovali,« je pojasnil Drobnič in dodal, da je bilo leto 2014 za ceno aluminija zelo spremenljivo, saj je bilo v začetku leta na borzah še vedno nekaj pesimizma glede okrevanja svetovnih gospodarstev.

Po avgustovski rekordni vrednosti 2114 dolarjev na tono je septembra cena znova padla pod 2000 dolarjev ter se na tej ravni obdržala tudi v zadnjem trimesečju, kar je spet poslabšalo pogoje za poslovanje Taluma v letu 2014. Kljub dodatnim negativnim vplivom visokih dajatev in prispevkov na porabljeno električno energijo je družba lani izboljšala rezultat.

Talum je lani ustvaril za skoraj 140.000 ton blagovne proizvodnje proizvodov iz aluminija, s čimer je presegel tako načrte kot predlanski fizični obseg proizvodnje. Podjetje je tako doseglo 281 milijonov evrov skupnih prihodkov, od tega 250 milijonov evrov skupnih čistih prihodkov iz prodaje aluminijevih proizvodov,

ki so za štiri odstotke nižji od planiranih in za tri odstotke višji od ustvarjenih v letu 2013. (STA)

Medij: IRT 3000

Datum: 26. februar 2015

Na otvoritvi sta obiskovalce nagovorila tudi Franc Novak, podpredsednik upravnega odbora Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, in Darko Cafuta, novi predsednik Društva vzdrževalcev Slovenije. Obiskovalce so povabili k sodelovanju na okrogli mizi takoj po koncu otvoritvene slovesnosti, vodil pa jo je mag. Mihael Hameršak, direktor družbe Talum Servis in inženiring. Na letošnjem 24. TPVS se je predstavilo devet predavateljev, sedem domačih in dva iz tujine. Njihovi prispevki so predstavljeni v zborniku posveta. Vzdrževalci to tehniško posvetovanje obiščejo iz več razlogov, med najpomembnejšimi pa je zagotovo obisk spremljajoče razstave oz. sejma.

Medij: Štajerski tednik

Datum: 27. februar 2015

V letu 2014 se je v skupini Talum pripetilo 27 nezgod pri delu. Zaradi nezgod pri delu je bilo v letu 2014 izgubljenih 386 delovnih dni. Na osnovi zakonodaje mora Talum kot delodajalec zagotavljati varnost in zdravje delav-

cev pri delu. »V ta namen izvajamo ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev ter drugih oseb, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrežno organiziranostjo in potrebnimi materialnimi sredstvi,« je povedal Iztok Trafela, skrbnik sistemov VZD. Posebno skrb namenimo zagotovitvi varnosti in zdravja nosečih delavk, mladih in starejših delavcev ter delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo. Pri načrtovanju delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, uporabe delovne in osebne varovalne opreme in uporabe nevarnih kemičnih snovi zagotavljamo, da so upoštevani vsi vplivi na varno in zdravo delo delavcev ter da so okolje, postopki, prostori, oprema in snovi, primerni in v skladu z namenom uporabe. Že 17 let se v Talumu sistematično ukvarjajo s promocijo zdravja zaposlenih. Pod sloganom Zdravo Talum izvajajo aktivnosti za zaposlene na športnem (zaposlenim so omogočeni plavanje, uporaba fitnesa, vodena vadba, pohodništvo itd.) in izobraževalnem področju, prav tako Talum izvaja preventivne zdravstvene aktivnosti. »Naštete so le nekatere aktivnosti, ki jih izvajamo, pravimo, da je pomembno, da se vedno nekaj dogaja, saj s tem dolgoročno vzdržujemo sociopsihofizično kondicijo zaposlenih,« je povedala vodja kadrovske službe Darja Vodušek Vtič.

Medij: Štajerski tednik

Datum: 13. februar. 2015

Pet milijonov evrov za 820 brezposelnih študentov

»S faksa takoj praksa« se imenuje nov ukrep Zavoda RS za zaposlovanje in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve ter enake možnosti. »Namen je mladim omogočiti izboljšanje njihovih zaposlitvenih možnosti, saj mladi, ki šele vstopajo na trg dela, nimajo delovnih izkušenj,« so povedali na ministrstvu. Za ta ukrep je namenjenih pet milijonov evrov, na ministrstvu pa se nadejajo, da bi se v okviru programa zaposlilo 820 brezposelnih mladih, starih do vključno 29 let.

Ukrep, namenjen le gospodarstvu

Namen programa, ki ga v dobršni meri financira Evropska unija, država pa je primaknila 15 odstotkov ali 750.000 evrov, je spodbujanje pridobivanja prvih delovnih izkušenj z izpopolnjevanjem za konkretno delovno mesto.

Talum: »Menimo, da gre za enega pozitivnih ukrepov, katerega sredstva bodo verjetno zelo hitro porabljena. Pozitivno je predvsem to, da bodo mladi dobili priložnost nabiranja delovnih izkušenj za obdobje enega leta. Zagotovo bomo tudi za družbe v skupini Talum, kjer obstaja realna potreba po novih sodelavcih, poskušali pridobiti sredstva iz razpisa, je pa v tem trenutku še nemogoče definirati točno številko,« je povedala vodja kadrovske službe v Talumu Darja Vodušek Vtič. □

Obiskali so nas

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Hvala sodelavcem za pomoč pri organizaciji ogledov.

20. februar 2015:
dijaki Gimnazije Nova Gorica

4. marec 2015:
učenci OŠ Mladika □

Učenci OŠ Mladika

Naj se cedita med in mleko

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Dame smo ob svojem prazniku vsakič deležne posebne pozornosti, ki nam jo izkažeta uprava skupine Talum in sindikat Skei. Tako so nas v petek, 5. marca, razveselili z rožico, nato pa nas povabili še na potepanje po Prekmurju, kjer sta se tokrat – samo za nas – cedita med in mleko.

Ob 12. uri sta nas pred upravno stavbo čakala dva avtobusa ter nas popeljala čez reko Muro, v smeri proti Prosenjakovcem, vasi v osrčju krajinskega parka, kjer nas je čakalo prvo presenečenje. V vasi namreč živi družina Celec, ki se že več kot dve desetletji ukvarja z medicinarstvom. Celčevi pečejo raznovrstne medenjake in figuralno lectovo pecivo. Med temi izdelki so najbolj opevana različno velika lectova srca z barvnimi risbami in ljubezenskimi sporočili. Poskusili smo medene dobrote, ki jih izdelujejo ročno in na tradicionalni način. V slast so nam šli medenjaki z različnimi oreščki in drugimi dodatki, ki so lepo zaokrožili medeno kulinarčno doživetje. Z novimi pristopi je družina obogatila nekaj stoletij stare recepte. Pred odhodom smo se založile z dobrotami, s katerimi smo presenetile svoje prijatelje in domače.

Nedaleč stran smo nato obiskale še kmečko sirarno Gorički raj, ki so jo odprli julija 2010. Posebnost sirarne je, da sredi razgibane goričke narave redi živino, ki se pase v naravi, kar v povezavi z naravnim načinom proizvodnje zagotavlja bogato biološko vrednost končnih izdelkov iz kravjega, ovčjega in kozjega mleka. Ovčje in kozje mleko večinoma pridelajo sami, kravje pa odkupujejo od sosednjih kmetij. Dnevno pridelajo do 700 litrov mleka. Gospa Valentina, lastnica sirarne, je za nas poleg zanimivega predavanja pripravila še degustacijo mlečnih izdelkov. Poskusile smo različne sire, sirne namaze, jogurte in se posladkale

s skutno karamelizirano sladico s sadjem.

Tako okrepcane smo jo nato mah-nile proti Kunovem pri Cerkvenjaku, kjer je za nas svoja vrata odprla ekološka domačija Pachamama, na kateri sta si svoj dom ustvarila Perujka inkovskega porekla in njen mož, ki je Slovenec. Na območju, kjer danes stoji njuna nenavadna domačija, se je nekoč razraščala koruza. Ogledale smo si hišo organskih oblik, ki je polna zemeljskih poslikav in naštetih naravnih mozaikov, ki sta jih ustvarila kar lastnika sama. Njun dom pa ni le hiša, pač pa tudi vrt, oboje skupaj pa ustvarja center harmoničnega bivanja, neskončne ustvarjalnosti in popolnega miru. V mrzlem dnevu smo se ogrele s toplim čajem, skuhanim iz čajne mešanice iz Peruja. Razmišljale smo tudi o tem, kako mora biti prijetno v poletnih mesecih, ko se lastnika lahko umakneta med visok bambus, posedata na lesenih klopcah in prisluhneta perujski glasbi. Pokukali smo v atelje, kjer Luz na naraven način izdeluje mila, kreme, olja, dišave in dodatke iz ekoloških sestavin in po lastnih recepturah. V prostoru so nas prevzele harmonične vonjave. Navdušene smo bile nad nenavnim načinom življenja v sožitju z naravo, za katero se je odločil mladi par.

Zdaj nas je čakala samo še vožnja do Gočovskega dvorca, kjer so nam postregli z večerjo v malce drugačni preobleki, saj smo lahko preizkušale nenavaden preplet različnih arom. Tudi za glasbo je bilo poskrbljeno, tako da so se tiste najbolj pogumne zavrtele po plesišču. Domov smo prišle ob pol dvanajstih zvečer, prijetno utrujene in vesele, da smo lahko preživele tako barvit konec delovnega tedna.

Hvala, ker ste tako lepo poskrbeli za nas! □

Pomagati sočloveku še nikoli ni bilo bolj enostavno

Obvestilo za krvodajalce, zaposlene v Talumu, Silkemu in Praliku
Občni zbor krvodajalcev bo v petek, 20. marca 2015, ob 15. uri v Bowling centru, Rogozniška 14, Ptuj (za železniško postajo). Vljudno vabljeni!

Krvodajalska akcija v marcu bo v torek, 24., in četrtek, 26. marca 2015, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

MARJETA LEDINEK
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Ali ste vedeli, da:

- redno darovanje krvi zmanjša tveganje za nastanek raka – preveč železa v krvi povzroči nastanek raka; raven železa v krvi lahko zmanjšamo pri darovanju krvi;
- je prav od krvi odvisno, kako bo organizem sprejel in predelal določeno živilo;
- se nekatere bolezni pogosteje pojavljajo pri določeni krvni skupini, pri drugi pa manj ali celo sploh ne;
- so se krvne skupine izoblikovale po načinu pogojev za življenje ljudi in načinu prehranjevanja;
- ljudje s krvno skupino 0 razvoj-

no izvirajo iz lovcev in nabiralcev hrane – ne počutijo se dobro, če ne uživajo mesa;

- so tisti, ki imajo krvno skupino A, bolj vegetarijanci;
- ljudje s krvno skupino B najbolje prenašajo mleko in mlečne izdelke;
- tisti, ki imajo krvno skupino AB, lahko uživajo različna živila iz bogate ponudbe, vendar previdno – pravilo ne velja za vse ljudi s to krvno skupino;
- glede na svojo krvno skupino lahko z dieto dosežemo dobro počutje, vitalnost in vitko postavo, kajti ni vsaka dieta primerna za vse in vsak organizem. □

Odvzem vzoca krvi

Franc Šeruga med odvzemom krvi

Kri sem daroval že petdesetič

Pogovor s Francem Šerugo

Ne gre za to, da sem petdesetkrat daroval kri, gre za tisti poseben občutek, da lahko pomagaš. Včasih razmišljam o tem, koliko življenj je rešila moja kri.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Postopek odvzema krvi poteka po določeni ustaljeni rutini. Najprej izpolnim vprašalnik, vzamejo mi vzorec krvi in jo pregledajo, zdravnica pa nato odloči, ali sem tisti dan primeren za darovalca ali ne. Če je kri primerna, grem na odvzem. Po odvzemu se dobro počutim.

Zdi se, da se telo časoma navadi na odvzem določene količine, saj po treh mesecih začutim pritisk v glavi in v nosu – takrat vem, da bom moral na odvzem.

Krvodajalec sem od leta 1985. Vmes sem imel nekaj zdravstvenih težav, zato v tistem času nisem daroval krvi. Ko se je zdravje popravilo, pa sem znova vsake tri mesece hodil na odvzem.

Žal mi je, da se več mladih ne odloči za krvodajalstvo, saj prinaša veliko pozitivnega. □

Bolezni, ki jih dokazano povzročijo, sproži ali poslabša kajenje

DARJA VODUŠEK VTIČ

Povzeto po: Karmen Marinšek, dr. med., Splošna bolnišnica Celje
 VIR: www.nasa-lekarna.si/clanki/clanek/bolezni-ki-jih-dokazano-povzrocijo-sprozi-ali-poslabsa-kajenje/
 FOTO: SPLET

Že dolgo je znano, da je kajenje tobaka na prvem mestu med vzroki umrljivosti in obolevnosti, ki bi se jih dalo preprečiti. Je dejavnik tveganja za nastanek in hujši potek najpogostejših bolezni v evropski regiji: srčno-žilnih bolezni (zlasti ateroskleroze in z njo povezanih zapletov), možgansko-žilnih bolezni (s posledično možgansko kapjo), kronične pljučne bolezni in pljučnega raka. Večina ljudi je s temi dejstvi seznanjena. Vprašamo se: zakaj potem še vedno kadijo?

Kajenje in rak

Glavni rakotvorni dejavnik v cigaretinem dimu je katran (spojina, sestavljena iz nitrozaminov, aromatičnih aminov in policikličnih aromatskih ogljikovodikov). S kajenjem najbolj povezujemo raka pljuč, saj pri kajenju vnašamo rakotvorne spojine neposredno v dihala. Poleg številnih znanstvenih dokazov o povezanosti kajenja z rakom pljuč o tem posredno govori tudi ugotovitev, da se starostna meja za zbolevanje znižuje, zboleva pa tudi vedno več žensk. To se ujema z znanim

prihaja do povečanega izločanja sluzi in s tem kroničnega bronhitisa. Kadilci in njihovi bližnji verjetno dobro poznajo tipičen kadilski kašelj (zlasti jutranji), ki je posledica tega. Draženje lahko privede tudi do nastanka emfizema – zmanjšane elastičnosti in propada sten pljučnih mešičkov in do kronične obstruktivne pljučne bolezni, ki dodobra okvari dihanje. Težava je v zanikanju: jutranjega kašlja kadilci ne obravnavajo resno in ga imajo za nekaj običajnega, težka sapa pa je sprva prisotna le ob naporih in jo pripisujejo le slabi telesni kondiciji. Zato se diagnostika odlaga in bolezen odkrijemo pozno, ko je bolnik že invalid. Nastale škode ne moremo z ničimer popraviti, lahko le blažimo posledice. V napredovalnem stadiju bolezni so bolniki pogosto odvisni od aparata, ki jim stalno dovaja kisik.

kadilcih kot pri nekadilcih. Z aterosklerozo je povezana tudi periferna arterijska žilna bolezen (najpogostejša na nogah) – kajenje je tu nedvomno najmočnejši znani dejavnik tveganja. Kajenje je eden od številnih dejavnikov tveganja za globoko vensko trombozo – ta je pogosta zlasti pri mladih ženskah, ki jemljejo oralno kontracepcijo, ob tem kadijo in se hkrati manj gibljejo.

Kajenje je tema, ki je velikokrat predmet nekoliko ostrejših »debat«: kje naj bodo mesta za kajenje, ali jih je dovolj, nekateri so celo mnenja, da bi lahko kadili na delovnih mestih, nekateri ne bi dovolili kajenja nikjer – Sprejete odločitve nikoli ne bodo zadovoljile vseh. Cilj tega prispevka ni razvneti te debate, temveč čim več ljudi opozoriti na to, kaj kajenje lahko povzroča, in vas počasi prepričati, da kajenje opustite.

Naj bo jutri dan brez cigarete.

Tobačni dim, ki nastaja pri izgorevanju tobaka, vsebuje vsaj 250 strupenih kemičnih snovi, približno četrtnina teh snovi je rakotvornih. Najbolj znane in nevarne so nikotin, katran in ogljikov monoksid. Nikotin je droga, ki v telesu povzroči takojšnjo sprostitvev hormona adrenalina – ta telo stimulira in povzroči sproščanje sladkorja iz celic, zvišajo se krvni tlak, frekvenca dihanja in srčni utrip. A ta stimulacija ni trajna, po nekaj minutah ugasne, pojavita se depresija in izčrpanost, kar kadilca žene, da vsakič znova prižge novo cigareto.

dejstvom, da kadi vedno več mladih in žensk. Rakotvornih spojin pa s kajenjem ne vnašamo le v pljuča, temveč tudi v druge organske sisteme, zato je kajenje dokazano povezano tudi z rakom žrela in grla, požiralnika, želodca, črevesa, sečnega mehurja in ledvic. Pri dovzetnih je kajenje lahko tudi sprožilec nastanka raka dojke, materničnega vratu, kožnega raka, raka trebušne slinavke in levkemij.

Katran draži sluznico dihal

S tobačnim dimom vnesene spojine niso le rakotvorne, pač pa tudi dražljive za sluznico. Ker je draženje večinoma ponavljajoče,

Srčno-žilne in možgansko-žilne bolezni

Ker tobak pri kajenju izgoreva nepopolno, nastaja ogljikov monoksid, sproščajo pa se tudi številni kisikovi prosti radikali. Ogljikov monoksid se veže na hemoglobin močneje, kot se nanj veže kisik, zato moti prenašanje in porabo kisika po telesu. Prosti radikali poškodujejo žilno steno in pri dovzetnih posameznikih pospešijo nastanek ateroskleroze. Posledice so lahko katastrofalne – možganska kap in srčni infarkt. Oboje je dokazano pogostejše pri

Rane na želodcu in druge težave s prebavili

Ker kajenje poškoduje tudi sluznico želodca, je za kar četrtnino vseh ran na želodcu krivo tudi kajenje. Pogost je tudi gastritis in gastroezofagealna refluksna bolezen kot posledica škodljivega zatekanja želodčne kisline v požiralnik.

Psoriza in hitro staranje kože

Psoriza (luskavica) je kronično dedno avtoimunska obolenje kože z vnetimi in rdečimi plaki po koži, ki so ostro omejeni od normalne kože in pokriti z debelimi luskami. Kajenje lahko poslabša potek bolezni ali pa jo celo sproži pri posameznikih, ki so sicer dovzetni, a drugače ne bi zboleli. Če odmislimo bolezenska stanja, je kajenje še vedno povezano z okvarami kože. Koža se hitreje stara, pospešeno se guba, je tanjša in slabše prekrvljena. Zato so kadilci že zgodaj videti utrujeni, zgubani in postarani. Izkušen zdravnik bo že od daleč samo ob

pogledu na obraz ločil kadilca od nekadilca, neredko pa imajo strastni kadilci tudi rumeno obarvane prste in nohte ter neprijeten vonj, ki ga je težko zakriti.

Če stane škatlica cigaret tri evre in če kadilec pokadi dnevno eno škatlico, je letni strošek za cigarete 1.095 evrov, kar v dvajsetih letih zneso 21.900 evrov.

Ustna votlina

Obolenja zob in dlesni so pri kadilcih pogostejša. Glavni vzrok bolezni dlesni je prekomerno kopičenje bakterijskih oblog v ustni votlini in nezadostna ali nepravilna ustna higiena. Kadilci so obojemu še bolj podvrženi. Poleg tega se zaradi katrana in drugih snovi tudi zobje obarvajo rumeno.

obolevnost oči pri kadilcih večja, s kajenjem zlasti povežujemo prezgodnji nastanek sive mreže. Gre za zamotnive očesne leče, ki se sicer pojavi zaradi dedne nagnjenosti, kajenje pa bistveno pospeši njen nastanek.

Pri kadilcih je pogostejša tudi sladkorna bolezen, njen potek je hujši kot pri nekadilcih. Kadilci so prej odvisni od injekcij inzulina in bolj nagnjeni k ledvičnim okvaram v sklopu sladkorne bolezni.

Kajenje tobaka je tudi dejavnik tveganja pri zmanjšanju kostne gostote pri ženskah v menopavzi. Zato so kadilci v starosti tudi bolj občutljivi na patološke zlome (osteoporotični zlomi, zlasti kolka). Kajenje pri mladih moških pa bistveno prispeva k nastanku

zmanjšuje raven testosterona v moškem telesu.

Kajenje v nosečnosti

Ženske, ki v nosečnosti vztrajno kadijo, povzročajo počasno rast svojega ploda, povečana je nevarnost prezgodnjega poroda, običajno nizka teža ob porodu, pogosto pa ima otrok že takoj ob rojstvu slabšo pljučno funkcijo v primerjavi z vrstniki, ki so se rodili materam nekadilkam. V prvih letih življenja so pri njih pogostejše tudi okužbe dihal in nastanek alergij ter astme.

Kajenje je težko opustiti

Največja težava kajenja kot dejavnika tveganja je časovni razmik od samega kajenja do nastanka oziroma poslabšanja bo-

ugotovljeno je bilo, da se poveča telesna teža (ker je vnos hrane v telo povečan, poraba energije v mirujočem stanju pa zmanjšana), pojavijo se težave pri koncentraciji, nemir, razdražljivost, jeza. Za večino teh neprijetnih dogodkov ob odtegnitvi kajenja je kriva odvisnost od nikotina.

Kadilci šele čez desetletja opazijo hude posledice svojega početja (možganska kap, infarkt, pljučni rak ...), morda celo potem, ko že več let ne kadijo. Prav zato se kajenje nekoliko razlikuje od drugih škodljivcev, ki jih vnašamo sami: če jemo mastno hrano, se bo to kaj hitro pokazalo na krvnih izvidih in bomo zdravnikovo opozorilo upoštevali. Pri kajenju takih svarilcev pravzaprav ni, zdravemu kadilcu ostaja le ob-

Druge bolezni, na katere vpliva kajenje

Bolezni ščitnice (zlasti Gravesova bolezen – pretirano delovanje ščitnice) potekajo težje pri kadilcih kot pri nekadilcih, zlasti so hujše prizadete oči. Na splošno je

impotence v zrelem obdobju življenja. Po eni strani je to posledica dogajanja na žilnem sistemu (na podoben način kot vse druge žile v telesu kajenje okvari tudi žilje v predelih spolnih organov), po drugi strani pa nikotin v cigaretinem dimu tudi

lezni. Kadilci dolgo časa zadovoljno živijo, ker se jim zaradi odvisnosti od nikotina zdi, da jim kajenje v večini celo koristi, saj se bolje počutijo, ko kadijo. Poleg tega pa prenehanje kajenja spremljajo številne neprijetne manj časa trajajoče posledice –

čutek zadovoljstva ob prižgani cigareti, katastrofalne posledice pa pridejo dolgo po tem. Zato je pomembno, da kadilcem, ki so pripravljene prenehati kaditi, stojimo ob strani in jih podpiramo ter razumemo njihove težave ob opustitvi kajenja. □

KADROVSKA SLUŽBA

Prihodnost je optimistična

DARJA VODUŠEK VTIČ

S predstavitvijo možnosti sodelovanja, kadrovskega štipendiranja in možnosti zaposlitve smo se talumovci predstavljali na informativnem dnevu na Strojni šoli na Ptuj. Naše sodelovanje postaja del predstavitve, v okviru katere zainteresiranim kandidatom na Strojni šoli predstavijo programe

poklicev, za katere se lahko šolajo, ter šolske in obšolske dejavnosti. Potencialni bodoči dijaki si lahko ogledajo tudi učilnice in delavnice praktičnega pouka. Možnost bivanja za tiste bolj oddaljene je predstavil direktor dijaškega doma. Veselje je bilo pogledati nabito polno predaval-

nico morebitnih bodočih dijakov Strojne šole in njihovih staršev. Že drugo leto polna predavalnica je dokaz, da se interes za šolanje za strojne poklice ponovno povečuje. Med udeleženci je bilo tudi veliko sodelavcev Taluma. Verjamemo, da je prihodnost strojnega znanja, ki je potrebno tudi za uresničevanje naših strateških ciljev, ponovno bolj svetla in lahka – kot aluminij, ki ga proizvajamo. □

Volitve članov

Februarja je prenehal štiriletni mandat dosedanjim članom Sveta delavcev družbe Talum, d. d. Skladno z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju so bile januarja izvedene volitve novih članov.

VENČESLAV ŠKERGET
FOTO: SRDAN MOHORIC

V svet delavcev so bili izvoljeni: Dušan Brglez iz Informatike, Alenka Kotnik in Lilijana Lončarič iz Računovodstva, Venčeslav Škerget iz Kadrovske službe in Milan Žumbar iz Upravljanja z energijo. Na ustanovni seji je bil za predsednika sveta izvoljen Venčeslav Škerget, za namestnico pa Lilijana Lončarič. Na seji je bil sprejet tudi poslovnik tega organa, ki določa način njegovega delovanja.

Predsednik sveta delavcev Venčeslav Škerget je ob tem zapisal: »Kot dosedanji in novi predsednik sveta delavcev bi se želel zahvaliti dosedanjim članom za njihovo konstruktivno delovanje. Prav tako bi se zahvalil za strokovno pomoč vsem sodelavcem, ki so tako ali drugače sodelovali pri dosedanjem delovanju sveta, ter vodstvu družbe za dobro sodelovanje. Dobra sodelovanja z vsemi bi si želel tudi v prihodnje, glede na predvidene aktivnosti v naslednjih mesecih pa bo to še kako dobrodošlo.«

Novi člani sveta delavcev tokrat zaradi že predstavljenih aktivnosti in kratkega roka izvedbe ne bodo imeli veliko časa za uvajanje v svojo novo funkcijo. Že takoj na začetku mandata se bodo morali soočiti s pomembnimi temami, ki bodo pomembno vplivale na prihodnjo organiziranost družbe. Sodelovanje delavcev pri uprav-

ljanju podjetja prek sveta delavcev je njihova pravica in ne obveznost. Da bi delavski predstavniki pridobili pomen in ne obratno, je pomembno, da bi se delodajalec pogosteje posvetoval z njimi že v času načrtovanja, še preden se sprejme odločitev, in da bi delavci v določenih primerih imeli možnost tudi soodločati pri nastajajočih predlogih. Tem bi se izognili morebitnim kasnejšim polemikam in marsi kateremu vprašanju.

Da bi lahko člani sveta delavcev v popolnosti izpolnili svoje poslanstvo in upravičili izkazano zaupanje, je pomembno, da tudi preostali sodelavci aktivno sodelujejo s svojimi mnenji, predlogi in pobudami, kajti le tako se bo slišal glas vseh zaposlenih. Izkoristimo svojo pravico in dodajmo vsak svoj kamenček v mozaik naše prihodnosti. ▣

Volilna komisija

SKEL praznuje 25 let

»Sindikati smo močni le toliko, kolikor številno je naše članstvo.«

Tega ljudje ne bi smeli pozabljati, saj se med razlogi za izstop iz sindikata pogosto navaja, da je to odsotnost dodatnih koristi, ki bi jih imel kot član sindikata. Po zaslugi sindikata imajo pravice vsi državljani, tudi nečlani. Zavedati se moramo, da so pomanjkanje solidarnosti, egoizem, pohlep in ignoranca družbo pripeljali v krizo, s katero so se nazadnje soočali v času velike depresije med obema svetovnjima vojnoma.

IGOR JEZA

je dobro vedeti, da brez vašega finančnega vložka – težko prisluzene plače, ki jo prostovoljno namenjate za članarino – ne bi bilo pogajanj na državni ravni. Trenutno prav vsi sindikati z velikimi naporji ohranjamo reprezentativnost, ki nam jo za zdaj še priznava država Slovenija. Zavedati se moramo, da edino tako člani sindikata in z njimi vsi drugi državljani vplivamo na vsebino kolektivnih pogodb in sodelujemo v ekonomsko-socialnem svetu, v katerem skupaj z delodajalci in vlado usklajujemo predloge zakonov in drugih dokumentov, ki veljajo za vse državljane. Skupne cilje dosegamo s pogajanjem, dogovori, stavkami ali množičnimi manifestacijami. Svojim članom trenutno še zagotavljamo brezplačno pravno in drugo strokovno pomoč.

Sindikat deluje na področju treh industrijskih panog, v kovinski dejavnosti, elektroindustriji in dejavnosti livarn, in ureja pravice in dolžnosti delavcev, ki so povezane s kolektivnimi pogodbami posamezne dejavnosti. Naš panožni sindikat je že od ustanovitve dalje (9. februarja 1990) del velike družine ZSSS. To je prostovoljna in demokratična organizacija, neodvisna od političnih strank, parlamenta, vlade in verskih skupnosti. Združuje 22 sindikatov dejavnosti iz različnih sektorjev v celotni Sloveniji. Za boljše razumevanje sindikalizma

Mnogi delavci in delavke so razočarani, ko jim člani sindikatov očitajo, da se »šlepajo« na vlak sindikalnega boja in pogajanj – »izpogajano« in izbranjeno namreč naposled velja za vse. Zaradi nasprotujočih si interesov in trenj se pojavljajo ostri prepiri in tudi večji konflikti. V glavnem pa vse ostane pri nezadovoljstvu članov z ureditvijo, saj ves čas terjajo od sindikatov, da »uredijo« Ustavo Republike Slovenije tako, da bo izbranjeno veljalo le za člane. Pa žal ne gre. ▣

DOGODKI

Obara za prste polizat'

Talumova ekipa je skuhalo drugo najboljšo obaro in pomagala zbirati dobrodelna sredstva za socialno ogrožene posameznike.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ,
ALEKSANDRA JELUŠIČ

kuhanju najboljše piščančje obare. Med tekmovalci je bila letos tudi ekipa iz podjetja Silkem. Kot vsako leto se je kuhanja obare lotila tudi Talumova ekipa, zastopali pa so nas Miran Lipovac, Vlasta Škerget, Franci Roškar, David Kiselak in Dragica Soršak. Najboljšo obaro je skuhalo ekipa Perutnine Ptuj, Talum pa je letos osvojil drugo mesto.

Člani Lions kluba so prvo februarso soboto na Vinarskem trgu na Ptuj pripravili že 10. tradicionalno akcijo Lions kluba Ptuj Obarjada 2015, ki poleg kulinaričnega doživetja nosi tudi humanitarno noto. Osemnajst ekip je med seboj tekmovalo v

Ekipe so v dobrodelne namene zbrale 2.160 evrov, ki so jih prispevali obiskovalci. Sredstva bodo namenjena pomoči potrebnim posameznikom s Ptujskega in Dravskega polja ter iz Haloz in Slovenskih goric.

Čestitke naši ekipi! ■

Franci Roškar pri kuhanju obare

Talumova ekipa

Tradicijo je treba negovati

Kurenti v Talumu

Talum spada med tista podjetja, ki niso usmerjena zgolj v povečevanje dobička, saj se zaveda pomena okolja, v katerem deluje. Če v okolje ne vlagaš, potem se tudi sam na dolgi rok ne boš razvijal. Tako smo od nekdaj negovali tradicijo okolja in sem spada tudi kurent – tradicionalna maska.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ,
ALEKSANDRA JELUŠIČ

V pustnem obdobju so tako Talum obiskali kurenti Etnografskega društva »Kurenti vetrovniki« Kidričevo in skupina kurentov Sekcije Korant – orači Kidričevo. Če so nekoč kurenti kmetovalcem zaželeli dobro letino, potem so nam ob vstopu v tovarno zaželeli uspešno poslovanje. ■

Skupina kurentov Sekcije Korant – orači Kidričevo

Etnografsko društvo »Kurenti vetrovniki« Kidričevo

Talumov Lahkotni svet

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ,
ARHIV OSNOVNIH ŠOL

O Talumovem projektu Lahkotni svet je bilo že veliko napisanega. Z januarjem 2015 se je začel ustvarjalni del projekta, v katerem okoli 5000 otrok ustvarja na temo aluminija. Projekt se bo zaključil z nagradnim natečajem, saj bomo med prispelimi izdelki izbrali najbolj domiselne, kreativne in ustvarjalne ter jih nagradili (o samem natečaju bomo podrobneje še pisali). Otroci so bili kreativni tudi v času pusta, saj so ustvarili nenavadne pustne aluminijaste maske in poskrbeli, da so se letos mestne ulice svetile v barvi aluminija. Nastal je zajeten fotoarhiv, nekaj fotografij pustnih mask pa delimo tudi z vami. ■

Alu robotki, OŠ Hajdina

Marsovci, OŠ Majšperk

Aluminijčki, OŠ Olge Meglič

Listi, OŠ Videm

Alu pajki, OŠ Cirkovce

Robotki pred upravno stavbo Taluma, OŠ Kidričevo

GASILCI

69. občni zbor PGD Talum

V petek, 20. februarja 2015, je v prostorih restavracije Pan potekal 69. občni zbor Prostovoljnega gasilskega društva Talum.

MARJAN RAMPRE
FOTO: ANDREJ SORŠAK

V pozdravnem nagovoru je predsednik društva Zdenko Belšak pozdravil goste iz sosednjih gasilskih društev: iz Apač, Lovrenca na Dravskem polju, Pleterij, Mihovcev, Dragonje vasi, Jablan, Šikol, Starošincev, Hajdine, Gerečje vasi in Sel. Še posebej je pozdravil podžupana občine Kidričevo Bojana Potočnika, direktorja družbe Vargas-Al Iztoka Trafelo, predsednika GZ Kidričevo Franca Frangeža in poveljnika GZ Kidričevo Jožeta Kanclerja. Sledila so poročila organov društva o delu v preteklem letu. Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo lansko leto pri Talumovih gasilcih zelo pestro na operativnem področju, na področju izobraževanja in na področju tekmovanj. Vsi prisotni so lahko začutili, da je društvo dejavno in da se ne ukvarja le s primarno nalogo gasilcev, torej z reševanjem, veliko časa posveča tudi druženju in tkanju

prijateljskih vezi. Še bolj bi bili veseli, če bi nam uspelo v društvo privabiti še več mladih in jih kasneje tudi zadržati.

Iz poročila poveljnika se je dalo razbrati, da bomo še naprej pridno vadili in se izobraževali, da bomo kos nalogam, za katere smo poklicani.

Veseli smo, da krajan Kidričevega opažajo, da gasilstvo v tem kraju živi, saj smo jim na voljo, ko nas potrebujejo.

Potem so spregovorili še gostje. Iz njihovih besed smo lahko razbrali, da nam bodo tudi v prihodnje stali ob strani in nam pomagali v okviru svojih možnosti.

Na koncu občnega zbora smo nekaterim članom za delo v društvu podelili priznanja. Nekaj članov je napredovalo v višji čin. Po končanem uradnem delu smo ob kozarcu rekli še kakšno več, saj jezik bolje teče, če ga malo namažeš. ■

LETOVANJE

Razpis terminov za letovanje

v Talumovih počitniških kapacitetah v letu 2015 v Nerezinah, Červarju in Štuhčevem domu

DANICA HRNČIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V skladu s Pravilnikom o koriščenju počitniških kapacitet je uprava potrdila razpis terminov za glavno sezono v Nerezinah in Červarju, in sicer:

15. 6. 2015 – 22. 6. 2015
22. 6. 2015 – 29. 6. 2015
29. 6. 2015 – 6. 7. 2015
6. 7. 2015 – 13. 7. 2015
13. 7. 2015 – 20. 7. 2015
20. 7. 2015 – 27. 7. 2015
27. 7. 2015 – 3. 8. 2015
3. 8. 2015 – 10. 8. 2015
10. 8. 2015 – 17. 8. 2015
17. 8. 2015 – 24. 8. 2015
24. 8. 2015 – 31. 8. 2015

Izven glavne sezone se počitniške kapacitete lahko uporabljajo glede na zasedenost. Če je interesen-

tov za uporabo počitniških kapacitet v istem terminu in za isto lokacijo več, se letovanje dodeli glede na kriterije za določitev prednostnega reda in v trajanju, kot velja za termine v glavni sezoni.

Upravičenci do letovanja v Talumovih kapacitetah so:

- zaposleni v družbah skupine Talum in/oziroma v družbah, ki so v večinski lasti Taluma (večinski poslovni delež),
- zakonci in zunajzakonski partnerji upravičencev iz prve alineje, njihovi nepreskrbljeni otroci, posvojenci ali pastorki, vendar samo skupaj z upravičenci,
- upokojeni delavci in njihovi zakonci oziroma zunajzakonski partnerji.

Direktorji družb v skupini Talum, vodje služb oziroma PE v Talumu, d. d., ključni kadri – delavci s sklenjenimi individualnimi pogodbami v družbah skupine Talum in upokojeni člani družbe lahko uporabljajo počitniške kapacitete podjetja, če po izvedbi razpisa ostanejo prosta mesta. Če kapacitete niso zasedene, lahko v njih letujejo tudi drugi (fizične, pravne osebe).

Prav tako je uprava v skladu s Pravilnikom o koriščenju počitniških kapacitet določila cene najema, in sicer:

Zaposleni v družbah skupine Talum	Cena najema v glavni sezoni	Cena najema izven sezone
hišica v Nerezinah	30 EUR/dan	10 EUR/dan
apartma v Nerezinah	15 EUR/dan	7 EUR/dan
apartmaji v Červarju	20 EUR/dan	8 EUR/dan
Štuhčev dom – apartma za 2 osebi		8 EUR/dan
Štuhčev dom – apartma za 4 osebe		10 EUR/dan

Upokojenci Taluma	Cena najema v glavni sezoni	Cena najema izven sezone
hišica v Nerezinah	44 EUR/dan	39 EUR/dan
apartma v Nerezinah	21 EUR/dan	18 EUR/dan
apartmaji v Červarju	35 EUR/dan	31 EUR/dan
Štuhčev dom – apartma za 2 osebi		20 EUR/dan
Štuhčev dom – apartma za 4 osebe		37 EUR/dan

Zunanji uporabniki	Cena najema v glavni sezoni	Cena najema izven sezone
hišica v Nerezinah	54 EUR/dan	48 EUR/dan
apartma v Nerezinah	30 EUR/dan	26 EUR/dan
apartmaji v Červarju	50 EUR/dan	44 EUR/dan
Štuhčev dom – apartma za 2 osebi		20 EUR/dan
Štuhčev dom – apartma za 4 osebe		37 EUR/dan

Prijavnice dobite v vašem tajništvu, izpolnjene pa oddate v vložnišče pošte Taluma.

Rok prijave: 23. marec 2015. □

Zahvala

Ob izgubi

Andreja Jerenka
iz Apač 132,

zaposlenega v podjetju Talum Servis in inženiring, se iskreno zahvaljujemo sindikatu Skei Talum, godbenikom za odigrane žalostinke ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje in sveče.

Vsem še enkrat hvala!
Vsi njegovi

Obarjada Izlet ob dnevu žena

FOTO: SRDAN MOHORIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ

Samo ena je mama

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Po dvomesečnem mrtvilu smo le prispeli do prvega pravega praznika v letošnjem letu: 8. marec – dan žena je dan, ko pošljemo cel avtobus naših dragih sodelavk v

eno od nerazvitih slovenskih regij, da si pogledajo, kako vzgajajo metulje, orhideje, zelišča, kako izdelujejo kremice in podobne zadeve, ki veselijo nežnejši spol, in da morda poskusijo kak eksotični sir ali klobaso, drugačno od tiste, ki jo imajo doma. Moški del takšnega izleta ni deležen, saj si že med letom spočije oči na kakšni valjani, stiskalnici, drobilcu, magnetnem separatorju, izsekovalnem orodju ali pa na ta precej miren in tih dan udarimo kakšno modro, metalurško debato o ohlajevalnih krivuljah, mikrostrukturi, točki evtektika, točki g in točki preboja, za katero nas čaka svetla prihodnost.

Ja, tako pač je, že od nekdaj je eden od obeh spolov zadolžen, da gre v savano (danes bi to bil Mercator) in prinese antilopine »šnicle«, drugi spol pa za to, da te zrezke pripravi z levo roko, medtem ko v desnici drži nebogljenoto dete, predtem pa poskrbi še za bolešno taščo, prinese vodo iz oddaljenega vodnjaka in uredi brlog tako, da se lovec, otroci in tašča dobro počutijo. Tale pravadni prizor ni daleč od današnjih predstav o pravični razdelitvi dela (50 : 50): tako pač je, da eden mečka, drugi lika, eden umaže, drugi očisti, eden kuha, drugi je, eden razmetava, drugi pospravlja.

Ja, tako pač je, da ima eden od spolov težave s prostorsko orientacijo in parkiranjem, drugi spol pa ne potrebuje navodil, težko vpraša za nasvet, o dolgoročni prihodnosti pa razmišlja le takrat, ko kupi dva zaboja piva namesto enega.

Ja, tako pač je, da gre eden od spolov lep spat in se tudi lep zbuditi, drugi spol pa se zbudi skuštran in nenaličen.

Ja, tako pač je, da ko gredo v disko Špela, Janja in Tanja, se med seboj kličejo Špela, Janja in Tanja, ko pa gredo v disko Peter, Tone in Miran, pa se med seboj kličejo debeli, lepi in čelavi.

Namenoma nismo napisali, kdaj gre za moški in kdaj za ženski spol. Namen tega je, da ste sami uganili, kdaj teče beseda o moških in kdaj o ženskah. Vsi skupaj smo polni stereotipov o nasprotnem spolu, ki pogosto ne držijo. Pomembno pa je, da se zavedamo, da nas te razlike bogatijo, da niso osnova za prepir, ampak da naredijo življenje bolj zabavno.

Kakor koli, za trenutek odmislimo razlike med spoloma in pogledmo, kaj sploh praznujemo. Osmi marec smo uzakonili nekje z dedkom Mrazom in smo ga poznali že davno, preden sta se uveljavila valentinovo in materinski dan, ki ga s pomočjo Božička uspešno spravljata v pozabo. Šlo je za lep, topel praznik, ki je v začetku slavil ženski boj za enakopravnost, kasneje, ko se je ideološki naboj izgubil, pa se je praznik prelevil v dan zahvale za vse, kar so ženske lepega prinesle družini in družbi. Dobro bi bilo, da tak praznik negujemo še naprej. Če kdo dvomi, naj pogleda dom, moškega ali podjetje, ki ga ne ureja ženska roka. Precej neurejeno deluje.

Za konec bi radi našim sodelavkam poleg sira, orhidej, avtobusa in kremic poklonili še zgodbo, ki slavi matere – ne pozabimo, da se bliža tudi materinski dan. Zgodba je taka:

V šoli so otroci dobili nalogo, da vsak napiše spis z naslovom Samo ena je mama. In gre Janja pred tablo: »Jaz sem včeraj šla na travnik in nabrala rože za mamo, ker: samo ena je mama.«

Jure: »Jaz sem šel z mami na obisk k babici in ji dal poljub, potem sem ga dal še mami, ker: samo ena je mama.«

Janezek: »Včeraj sem prišel domov, mama s krvavimi očmi napol vstane s postelje, ugasne cigareto in se zadere: 'Kje hodiš tako dolgo? Zgini v klet po dve pločevinki piva, vidiš, da je sosed prišel na obisk!' Hitro stečem, da me ne useka, zagledam eno pločevinko in zakličem: »Samo ena je, mama!«

KO NAM ZA PREMOŽENJE NI VSEENO
ČLAN SKUPINE TALUM

Akcija

VARNI Z NAMI

V varnostni službi Vargas-Al smo za vse, ki boste obnavljali ali gradili svoj dom, pripravili ekskluziven sistem varovanja, s katerim vam želimo zagotoviti danes vedno bolj pomembno dobrino – občutek varnosti.

27 EUR
na mesec

Profesionalna **žična** protivlomna centrala priznanega proizvajalca vsebuje:

- **pet senzorjev** za zaznavanje gibanja,
- **tipkovnico in daljinski upravljalnik** za preprost vklop in izklop sistema,
- notranjo sireno za alarmiranje in lažji vklop in izklop sistema,
- možnost programiranja **nočnega vklopa sistema**, ki vam bo omogočil **brezskrben spanec**, aktiven bo le v prostorih, ki jih ponoči ne uporabljate (garaža, klet, podstrešje, shramba ...),
- strokovno **montažo** na pripravljeno električno inštalacijo,
- **priklop** sistema na naš **24-urni dežurni center**,
- 24-urno pripravljenost Vargas-Alovih patrolj, ki **posredujejo** po sproženem alarmu.

Vse naštetu ponujamo za le **27 EUR/mesec**; v ceno je že všteti DDV. Akcija velja le za fizične osebe ob sklenitvi pogodbe za 36 mesecev in bo trajala do 1. decembra 2015. Več informacij dobite po telefonu 02 7995-411 ali na internetni strani www.vagas-al.si.

Z akcijo **VARNI Z NAMI 2015** vam želimo po ugodni ceni zagotoviti učinkovit sistem, ki bo varoval vaš dom in zagotavljal občutek varnosti.